

Cremades Cortiella, Elga

Conclusions

In: Cremades Cortiella, Elga. *L'estructura argumental dels noms en català*.
Primera edició Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp.
330-334

ISBN 978-80-210-8669-2; ISBN 978-80-210-8670-8 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137108>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

7 CONCLUSIONS

En els capítols precedents hem analitzat el funcionament de l'estructura argumental dels noms en català, tant des d'una perspectiva teòrica com descriptiva, amb els objectius principals d'oferir una panoràmica de com es realitzen els arguments nominals en català i buscar explicacions per als patrons de regularitat observats. Per fer-ho, ens hem formulat tres preguntes que creïem que calia resoldre abans de poder extreure conclusions sobre com es manifesten sintàcticament els complements argumentals dels noms en català. Recuperem les tres preguntes:

1. Quins noms admeten complements argumentals?
2. Quina és la forma dels complements argumentals dels noms en català? De què depèn?
3. Com es realitzen els complements argumentals dels noms quan dos arguments coocorren en un mateix sintagma nominal?

Per resoldre-les, hem partit de l'estudi de les ocurrències de 200 noms al Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, unes ocurrències que ens han proporcionat prou dades per determinar tendències generals i arribar a les conclusions que presentarem tot seguit. Un cop feta l'anàlisi de tots aquests noms, hem arribat a diverses conclusions, relacionades amb les tres preguntes que formulàvem al principi.

Pel que fa a la classe (o les classes) de noms que admeten complements argumentals, podem afirmar:

1. Que l'estructura argumental dels noms està lligada a l'estructura eventual i que, per tant, els noms que admeten arguments són, bàsicament, noms eventuals. Això implica que trobem noms eventuals de totes les classes as-

pectuals i que, per tant, es relacionen tant amb verbs transitius com amb intransitius i estatus.

2. Que, tot i que sovint s'addueixen com a trets distintius entre els noms eventuals i els noms resultatius la possibilitat que complementin SD encapçalats per indefinits, numerals i demostratius, no podem dir que siguin proves vàlides per distingir-los:

- a) Hi ha noms aspectuals amb arguments interns indefinits que poden complementar un determinant indefinit.
- b) Els noms eventuals poden complementar demostratius amb un valor anafòric.

3. Que els trets que distingeixen els noms eventuals dels resultatius són aquests:

- a) Només admeten el plural en dos casos: si l'argument del nom és indefinit i el nom s'insereix en un SD que funciona com a argument de prometre o produir, o bé si el plural té un sentit iteratiu i no de col·lectivitat.
- b) Admeten la modificació amb *freqüent* i *constant*.
- c) Admeten modificadors temporals (*en/durant X temps; en + infinitiu*).
- d) Poden estar complementats per adverbis en *-ment*.
- e) Poden funcionar com a complement de quantificadors aspectuals.
- f) Poden formar part de predicats aspectuals i esdevenimentals.
- g) S'insereixen en SD que poden funcionar com a subjectes de predicats amb el verb *ser* ('tenir lloc')
- h) Rebutgen els predicats amb els verbs *estar* i *enviar*.
- i) Es poden parafrasejar amb clàusules substantives.
- j) Admeten la referència anafòrica amb *això*.
- k) Poden funcionar com a complement dels noms *fet, activitat* i *procés*.
- l) No admeten adjectius de resultat.

4. Que hi ha noms no eventuals amb característiques similars a les dels noms eventuals que també admeten complements argumentals: són els noms relacionals, els noms agentius, els noms resultatius que no denoten el tema de l'eventualitat i els noms icònics o depictius.

5. Que assumir que el procés de formació dels noms es produeix en la sintaxi i que els noms eventuals es distingeixen dels resultatius només en les projeccions funcionals comporta diversos avantatges des del punt de vista de la concepció de les nominalitzacions i permet donar compte de les classes d'arguments que admeten els noms, així com de la descripció, mitjançant les possibilitats d'inserció de cas, dels «desajustaments» entre el règim preposicional dels arguments nominals i el dels arguments verbals.

Quant a l'estructura argumental dels noms en català i els factors que la condicionen, hem arribat a les conclusions següents:

1. Que el Principi de Predicació també es compleix en el cas dels noms, motiu pel qual exigeixen un argument extern (que pot ser buit).
2. Que cal distingir quatre tipus d'arguments nominals: (i) arguments externs, que corresponen a l'agent i l'experimentador i s'originen a l'especificador d'Asp'; (ii) els arguments *promoguts*, que es poden originar com a especificador d'N' (tema) o complement d'N (pacient); (iii) els arguments interns directes (que són complements d'N en configuracions actives); (iv) els arguments interns indirectes o oblics.
3. Que la forma dels arguments nominals depèn bàsicament de tres factors: (i) el tipus d'argument; (ii) el nombre d'arguments realitzats; (iii) la graella temàtica (vinculada, alhora, a la inserció de cas).
4. Que el tipus d'argument condiona les possibilitats de realització de cada complement.
5. Que la valència argumental condiona qüestions com les possibilitats d'alternança en la configuració dels noms (per exemple, els noms transitius admeten alternança passiva/activa).
6. Que la graella temàtica determina les possibilitats de realització tant perquè pot condicionar el règim preposicional del complement com perquè pot forçar determinades configuracions (així, la causa no es pot manifestar mai com a argument nominal, sinó que sempre és un adjunt).
7. Que tot i que l'aspecte legitima el fet que puguem considerar que un nom té estructura argumental, només determina la forma dels arguments nominals en la mesura en què es relaciona amb la graella temàtica.
8. Que alguns substantius admeten alternança activa/passiva, condicionada pels mateixos factors que governen l'alternança en el cas dels verbs (jerarquització de la informació, tipus de text, etc.). En el cas dels noms, però, la passiva no té marca morfològica, sinó que es manifesta mitjançant dos recursos:
 - a) la possibilitat que el tema/pacient es realitzi com a possessiu o com a clític *en* (cosa que indica promoció);
 - b) l'expressió de l'agent com a adjunt argumental SP_{per (part de)}, un recurs que, si bé era inexistent en català antic, sembla productiu actualment (de la mateixa manera que l'ús de la passiva és més freqüent en català actual del que ho era en català antic).

9. Que, en el cas de l'alternança causativa/ergativa del verb, l'arrel és ergativa i, en conseqüència, com hem comentat, la causa no es pot manifestar mai com a argument nominal.
10. Que l'agent es pot projectar com a argument extern dins de l'estructura de l'SD.
11. Que els noms psicològics es distingeixen, a diferència del que passa amb els verbs, en dues classes: (i) els que exigeixen un experimentador agent i un *target* (i que els poden realitzar tots dos com a arguments), que són bàsicament els que es relacionen amb verbs psicològics de la classe A; i (ii) els que admeten un experimentador i una causa (que no es realitza mai com a argument).

Finalment, pel que fa a la forma dels arguments, hem arribat a les conclusions següents:

1. Que la realització no marcada dels arguments nominals és la de genitiu (SP_{de}), si més no pel que fa als arguments externs, *promoguts* i interns directes.
2. Que els arguments externs pròpiament dits es poden realitzar com a SP_{de/entre}, possessiu o adjectiu relacional.
3. Que els arguments *promoguts* admeten, com a realitzacions, SP_{de}, adjectius relacionals, clítics i (si són animats i/o humans) possessius.
4. Que els arguments interns directes només poden realitzar-se materialment com a sintagmes preposicionals (introduïts per *de*, *a* o preposicions semànticament més explícites) o adjectius relacionals.
5. Que els arguments interns indirectes o oblics sempre són sintagmes preposicionals encapçalats per preposicions relacionades semànticament amb el paper temàtic que realitzin.
6. Que els agents i els experimentadors agents es poden manifestar com a adjunts d'una configuració passiva, casos en què es manifesten com a SP_{per part de} o SP_{per}.
7. Que els possessius només poden correspondre a l'argument extern o *promogut* dels noms (sobretot si són humans), sempre seguint la jerarquia temàtica següent: *posseïdor* > *agent* > *tema*.
8. Que només els arguments *promoguts* poden extreure's com a clítics (sempre que no siguin humans).

9. Que l'aparició del datiu objectiu pot estar condicionada per diversos factors: (i) el fet que l'argument sigui un pacient afectat; (ii) el fet que el nom exigeixi un argument intern directe amb el paper temàtic de *target* (fruit d'un procés de conflació del tema i de la meta), i (iii) la inserció del nom en un predicat complex amb un verb de suport.
10. Que hi ha una tendència, en català, a emprar preposicions semànticament més explícites: n'és un cas l'expressió de l'agent com a SP_{per part de}, però també en són mostres l'ús de locucions preposicionals o preposicions tòniques en comptes de preposicions àtones (per exemple, *cap a*, *envers* en comptes de *a*).
11. Que l'ordre bàsic dels sintagma nominal és, en català, NSO, tot i que es pot invertir per requeriments informatius o per condicionaments sintàctics (per exemple, el principi de pesantor).